Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Spraw Zagranicznych

2024/2024(DEC)

31.1.2025

OPINIA

Komisji Spraw Zagranicznych

dla Komisji Kontroli Budżetowej

w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2023, sekcja X – Europejska Służba Działań Zewnętrznych (2024/2024(DEC))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Michael Gahler

PA_NonLegDec

OPINIA

Komisja Spraw Zagranicznych zwraca się do Komisji Kontroli Budżetowej, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji tego, co następuje:

1. podkreśla, że najnowsze wydarzenia, w szczególności pełnoskalowa inwazja Rosji na Ukrainę i wrogie rosyjskie próby wywierania wpływu na procesy demokratyczne w Europie oraz coraz większa niestabilność na Bliskim Wschodzie, sprawiły, że polityka zagraniczna UE i jej realizacja znalazły się w centrum zainteresowania państw członkowskich i instytucji Unii; zwraca uwagę na kluczową rolę Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) i jej delegatur w prowadzeniu polityki zewnętrznej Unii oraz w zwalczaniu zagranicznych manipulacji informacjami i ingerencji w informacje; podkreśla znaczenie ESDZ dla relacji UE z 25–30 mln jej obywateli mieszkających poza Unią; przyznaje, że wyższe stopy inflacji i późniejszy kryzys energetyczny spowodowany rosyjską wojną napastniczą w Ukrainie wywarły niewspółmiernie duży wpływ na już strukturalnie niedofinansowany budżet ESDZ w porównaniu z innymi instytucjami UE, i jest zaniepokojony tymi negatywnymi skutkami dla ESDZ i wyników instytucji UE oraz brakiem działań w celu naprawy obecnej sytuacji budżetowej, co może mieć poważny wpływ na stosunki UE z państwami trzecimi;

2. podkreśla, że ESDZ musi odgrywać zasadniczą rolę w propagowaniu pokoju i stabilności na Bliskim Wschodzie, że należy zwiększyć finansowanie, aby zapewnić pomoc humanitarną w Libanie, Gazie i Syrii, oraz lepiej monitorować prawa człowieka;

3. zwraca uwagę na wsparcie finansowe dla delegatur ESDZ na Bliskim Wschodzie, w krajach Zatoki Perskiej i w Afryce, aby umożliwić im dalsze wdrażanie działań zewnętrznych UE w regionie;

4. nalega na zwiększenie budżetu na działania związane z WPZiB oraz na inne odpowiednie instrumenty na rzecz pokoju, reagowania na konflikty i reagowania w sytuacjach kryzysowych, a także na protokoły informatyczne i bezpieczeństwa, aby w pełni dostosować działania i zdolności UE do obecnych wyzwań i konfliktów na całym świecie;

5. podkreśla wkład ESDZ w nadrzędne wysiłki UE, by okazywać niezachwiane wsparcie dla Ukrainy za pośrednictwem takich inicjatyw jak kampania #StandWithUkraine i takich ukierunkowanych projektów informacyjnych jak Faces of Ukraine, Art vs War i Share Your Light;

6. przypomina, że niezwykle ważne jest, by nadal wzmacniać nasze wsparcie na rzecz praw człowieka, demokracji i rozwoju w państwach trzecich za pomocą ISWMR – „Globalny wymiar Europy”, ponieważ świat demokratyczny jest bezpieczniejszym światem; podkreśla, że należy dodatkowo zwiększyć zasoby dla dyplomacji cyfrowej UE, biorąc pod uwagę obecny kontekst szybkich postępów technologicznych i konkurencji geopolitycznej; nalega, by wzmocnić „zieloną dyplomację” i zieloną transformację jako jeden z priorytetów UE względem państw trzecich za pośrednictwem działań zewnętrznych UE;

7. uznaje rolę ESDZ w gromadzeniu dowodów przeciwko objętym sankcjami UE rosyjskim mediom i wspieranym przez to państwo osobom, które szerzą dezinformację i manipulują informacjami w celu uzasadnienia rosyjskiej wojny napastniczej;

8. ubolewa, że w sprawozdaniu rocznym za rok budżetowy 2023 Europejski Trybunał Obrachunkowy zauważa, że w jednej z 13 badanych płatności wykrył błąd kwantyfikowalny dotyczący braku ważnego postępowania o udzielenie zamówienia i sześć niekwantyfikowalnych błędów dotyczących zamówień w delegaturach UE, w tym uchybienia w metodyce wyboru oferentów i ocenie ofert, a także podjęcie zobowiązania prawnego przed podjęciem zobowiązania budżetowego;

9. zauważa, że w sprawozdaniu specjalnym nr 14/2023 Trybunał Obrachunkowy stwierdził niedociągnięcia w stosowanych przez Komisję i ESDZ metodach przydziału finansowania krajom partnerskim i w koncepcji ram monitorowania oraz zalecił, by Komisja i ESDZ szczególnie udoskonaliły metodykę przydziału środków finansowych i oceny oddziaływania wsparcia unijnego, zawęziły zakres procesu programowania, a także uprościły i spójnie stosowały wskaźniki zawarte w wieloletnich programach indykatywnych;

10. z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie specjalne Trybunału Obrachunkowego dotyczące koordynacyjnej roli ESDZ i zawarte w nim wnioski, zgodnie z którymi koordynacja jest przeważnie skuteczna, co umożliwia służbom odpowiednie wspieranie wysokiego przedstawiciela / wiceprzewodniczącego w wykonywaniu mandatu; zauważa jednak, że nadal występują pewne niedociągnięcia w zarządzaniu informacjami, sytuacji kadrowej i sprawozdawczości; wzywa ESDZ, by priorytetowo traktowała wdrożenie do 2025 r. zaleceń zawartych w sprawozdaniu specjalnym, ponieważ terminowe działania są ważne dla wzmacniania jej zdolności operacyjnych i zwiększania wkładu w cele polityki zagranicznej UE;

11. odnotowuje, że ESDZ zobowiązała się do poprawy swojej racjonalności pod względem kosztów, a jednocześnie w 2023 r. nadal borykała się ze znacznymi ograniczeniami budżetowymi pomimo rosnących wyzwań geopolitycznych; zauważa, że ESDZ znacznie zmniejszyła budżet na podróże służbowe i wydatki reprezentacyjne, co wpływa na podstawowe funkcje służby dyplomatycznej, a ponadto ograniczyła wydatki nieobowiązkowe oraz zamroziła i odroczyła konserwację budynków, jak również projekty infrastrukturalne i informatyczne; zauważa z zaniepokojeniem, że te ograniczenia budżetowe mogą prowadzić do nadmiernego zamykania ambasad UE i odraczania instalacji systemów zabezpieczeń w szeregu delegatur UE, co osłabia zdolność ESDZ do wypełniania mandatu i obrony wartości Unii oraz odpowiedniego wywiązywania się z obowiązku dochowania należytej staranności wobec całego personelu delegatur; wzywa państwa członkowskie, by zapewniły ESDZ i Komisji wystarczające finansowanie, co pozwoli UE utrzymać nienaruszoną sieć delegatur jako symbol jej globalnego zaangażowania; zwraca uwagę na możliwy negatywny wpływ cięć na wdrażanie takich instrumentów spraw zewnętrznych jak ISWMR i Global Gateway; podkreśla, że należy zapewnić odpowiednie zasoby Wydziałowi Komunikacji Strategicznej i Prognoz Strategicznych ESDZ, aby nadal skutecznie przeciwdziałać kampaniom dezinformacyjnym wykorzystywanym przez reżimy autorytarne i nieliberalne jako narzędzia strategiczne; z zadowoleniem przyjmuje ogłoszenie, że w DG COMM Komisji powstanie grupa zadaniowa ds. komunikacji strategicznej i

przeciwdziałania manipulacjom informacjami;

12. z zadowoleniem przyjmuje niezachwiane wsparcie dla Ukrainy, w tym za pośrednictwem cywilnej misji doradczej UE (EUAM Ukraine) oraz szkolenia ukraińskich żołnierzy w ramach misji Unii Europejskiej w zakresie pomocy wojskowej dla Ukrainy (EUMAM);

13. z zadowoleniem przyjmuje mianowanie pierwszego Specjalnego Przedstawiciela UE w regionie Zatoki Perskiej;

14. podkreśla, że UE musi zwiększyć finansowanie, aby wzmocnić specjalną linię budżetową dla działań związanych z polityką zagraniczną UE, zwłaszcza na rzecz równouprawnienia płci oraz Agendy ONZ dotyczącej kobiet, pokoju i bezpieczeństwa, a także aby zapewnić spójne finansowanie inicjatyw promujących przywództwo ukierunkowane na aspekt płci, chroniących prawa kobiet oraz przeciwdziałających przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć w sytuacjach konfliktu i po jego zakończeniu; podkreśla, że takie finansowanie ma zasadnicze znaczenie dla wsparcia lokalnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, zapewniania wsparcia ukierunkowanego na osoby, które doświadczyły przemocy uwarunkowanej płcią, oraz włączania perspektywy płci do wysiłków UE w dziedzinie dyplomacji i bezpieczeństwa;

15. podkreśla, że według trzeciego unijnego planu działania w sprawie równości płci (GAP III) 85 % nowych działań UE musi sprzyjać równości płci oraz wzmocnieniu pozycji kobiet i dziewcząt; wzywa ESDZ do przyspieszenia postępów w realizacji celów GAP III dzięki istotnemu skupieniu się w codziennej pracy na kluczowych obszarach zaangażowania określonych w GAP III, w tym na położeniu kresu przemocy ze względu na płeć, promowaniu zdrowia i praw seksualnych i reprodukcyjnych, praw gospodarczych i socjalnych, jak również upodmiotowieniu, równym udziale oraz przywództwie; zauważa, że GAP III wygaśnie w 2027 r., i w związku z tym wzywa ESDZ do opracowania bardziej ambitnego GAP IV, który zapewni silniejsze powiązanie między prawami kobiet i wzmocnieniem ich pozycji a unijną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa i który będzie gotowy do wdrażania od 2028 r.;

16. podkreśla niezwykle trudną sytuację dzieci na świecie, w szczególności w konfliktach zbrojnych; wyraża poważne zaniepokojenie z powodu dziesiątek tysięcy dzieci, które w 2023 r. ucierpiały na skutek konfliktów zbrojnych na całym świecie oraz doświadczyły odrażających pogwałceń i naruszeń ich najbardziej podstawowych praw; wzywa ESDZ, by uczyniła prawa dzieci centralnym elementem jej działań;

17. w dalszym ciągu zachęca ESDZ i delegatury Unii do promowania lokalnych podmiotów i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w państwach trzecich, a także nawiązywania z nimi współpracy, aby stymulować dialog na temat praworządności, podstawowych praw człowieka oraz zwalczania korupcji i niewłaściwego wykorzystywania funduszy UE;

18. wzywa delegatury UE, by zwiększyły wsparcie dla prawdziwych podmiotów demokratycznych i społeczeństwa obywatelskiego na Bałkanach Zachodnich, zdecydowanie i publicznie potępiały działania podmiotów nieliberalnych i niedemokratycznych, które są sprzeczne z interesem Unii, oraz dopilnowały, by

wdrażanie finansowania z Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) III było zgodne z celami UE; wzywa delegatury UE w regionie, by stosowały bardziej wiarygodne podejście bazujące na osiągnięciach i kryteriach kopenhaskich, zwłaszcza praworządności, demokracji i ochronie praw człowieka, zważywszy szczególnie na ograniczone postępy niektórych krajów Bałkanów Zachodnich;

19. apeluje o zwiększenie wsparcia UE dla Mołdawii w zwalczaniu dezinformacji, zagrożeń hybrydowych i cyberataków; wzywa Delegaturę UE w Mołdawii do większych wysiłków służących promowaniu bardziej proaktywnej i skutecznej strategii komunikacyjnej dotyczącej europejskiej perspektywy, w tym w języku rosyjskim;

20. przypomina o krytycznej sytuacji w zakresie praw człowieka i praw osób LGBTQI+ w wielu częściach świata; podkreśla pilną potrzebę lepszej ochrony tych praw; zwraca uwagę na centralną rolę ESDZ w promowaniu praw człowieka na całym świecie; wzywa ESDZ do zwiększenia wysiłków w tej dziedzinie;

21. uważa misję obserwacji wyborów za praktyczne i skuteczne narzędzie polityki zagranicznej, które pozostaje kluczowe dla polityki i strategii UE w obszarze wsparcia demokracji; wzywa UE do zapewnienia odpowiednich zasobów unijnym misjom obserwacji wyborów, m.in. w świetle ich rozszerzenia na wybory w krajach kandydujących i ościennych;

22. z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie partnerskiej misji Unii Europejskiej w Mołdawii (EUPM Moldova); podkreśla zasadniczą rolę EUPM Moldova oraz wzywa UE i jej państwa członkowskie do przedłużenia mandatu misji po maju 2025 r., a zarazem zwiększenia zasobów, aby wzmocnić jej skuteczność;

23. wzywa ESDZ i delegatury UE, by ściśle monitorowały stan demokracji w różnych krajach oraz zapewniły wsparcie logistyczne i technologiczne obrońcom praw człowieka i osobom wywodzącym się z ludów tubylczych, w szczególności kobietom;

24. podkreśla, że wolność religii i przekonań stanowi podstawową wartość wolnego świata i Unii Europejskiej; wzywa ESDZ, by włączyła do swoich działań dyplomację wiary i uznała religię za część rozwiązania globalnych wyzwań; podkreśla, że to podejście powinno obejmować aktywną ochronę praw chrześcijan i innych grup religijnych, szczególnie w krajach, w których stanowią oni mniejszość, a także promowanie tolerancji oraz dopilnowanie, by wolność religii była elementem wszystkich odpowiednich relacji i polityk zewnętrznych UE.

ZAŁĄCZNIK: PODMIOTY LUB OSOBY, OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCA KOMISJI OPINIODAWCZEJ OTRZYMAŁ INFORMACJE

Sprawozdawca komisji opiniodawczej oświadcza na swoją wyłączną odpowiedzialność, że nie otrzymał żadnych informacji od podmiotów lub osób, które należałoby wskazać w tym załączniku zgodnie z art. 8 załącznika I do Regulaminu.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU
PRZEZ KOMISJĘ OPINIODAWCZĄ

Data przyjęcia	30.1.2025
Wynik głosowania końcowego	+: 53 –: 19 0: 2
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Mika Aaltola, Lucia Annunziata, Petras Auštrevičius, Jordan Bardella, Dan Barna, Wouter Beke, Robert Biedroń, Ioan-Rareş Bogdan, Marc Botenga, Grzegorz Braun, Sebastião Bugalho, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Elio Di Rupo, Michael Gahler, Geadis Geadi, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Bernard Guetta, Rima Hassan, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Rihards Kols, Andrey Kovatchev, Vilis Krištopans, Nathalie Loiseau, Claudiu Manda, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Arkadiusz Mularczyk, Leoluca Orlando, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Alexander Sell, Villy Søvndal, Davor Ivo Stier, Sebastiaan Stöteler, Stanislav Stoyanov, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Michał Szczerba, António Tânger Corrêa, Marta Temido, Cristian Terheş, Riho Terras, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Sebastian Tynkkynen, Reinier Van Lanschot, Roberto Vannacci, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Željana Zovko
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Jaume Asens Llodrà, Malik Azmani, Engin Eroglu, Sandra Gómez López, Evin Incir, András László, Ana Catarina Mendes, Hans Neuhoff, Nicolás Pascual de la Parte, Chloé Ridel, Tineke Strik, Şerban Dimitrie Sturdza, Ingeborg Ter Laak, Matej Tonin, Ivaylo Valchev, Isabel Wiseler-Lima
Posłowie, o których mowa w art. 216 ust. 7 Regulaminu, obecni podczas głosowania końcowego	Catarina Vieira

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

53	+
ECR	Rihards Kols, Arkadiusz Mularczyk, Cristian Terheş, Sebastian Tynkkynen, Ivaylo Valchev
PPE	Mika Aaltola, Wouter Beke, Ioan-Rareş Bogdan, Sebastião Bugalho, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Andrey Kovatchev, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Nicolás Pascual de la Parte, Davor Ivo Stier, Ingeborg Ter Laak, Riho Terras, Matej Tonin, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Dan Barna, Engin Eroglu, Bernard Guetta, Nathalie Loiseau, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Hilde Vautmans
S&D	Lucia Annunziata, Robert Biedroń, Elio Di Rupo, Raphaël Glucksmann, Sandra Gómez López, Evin Incir, Claudiu Manda, Ana Catarina Mendes, Sven Mikser, Tonino Picula, Thijs Reuten, Chloé Ridel, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Marta Temido
Verts/ALE	Jaume Asens Llodrà, Leoluca Orlando, Villy Søvndal, Tineke Strik, Reinier Van Lanschot, Catarina Vieira

19	-
ESN	Hans Neuhoff, Alexander Sell, Stanislav Stoyanov
NI	Grzegorz Braun, Kostas Papadakis
PfE	Jordan Bardella, Vilis Krištopans, András László, Sebastiaan Stöteler, António Tânger Corrêa, Hermann Tertsch, Pierre-Romain Thionnet, Roberto Vannacci, Harald Vilimsky
The Left	Marc Botenga, Danilo Della Valle, Özlem Demirel, Giorgos Georgiou, Rima Hassan

2	0
ECR	Geadis Geadi, Şerban Dimitrie Sturdza

Objaśnienie używanych znaków:
+ : za
- : przeciw
0 : wstrzymało się